

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om mægling i arbejdsstridigheder.

Fremsat den 2. april 1975 af *Kurt Hansen* (VS) og *Steen Folke* (VS).

Lov om mægling i arbejdsstridigheder, jfr. lovbekendtgørelse nr. 559 af 21. december

1971, ophæves med virkning fra dennes lovs bekendtgørelse i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den umiddelbare baggrund for lovforslagets fremsættelse er, at det nylig vedtagne forslag om at ophøje forligsmandens mæglingsskitse til lov endnu en gang har demonstreret, hvordan forligsmandsinstitutionen benyttes af statsmagten som indkomstpolitisk instrument. Under dække af forligsmandsinstitutionen griber staten ind og sætter den frie forhandlings- og aktionsret ud af spil. Det sker med henvisning til „samfundsøkonomiske hensyn“.

I den borgerlige arbejdsretlige regulering fremhæves det altid som et væsentligt træk, at arbejdsforholdene fastsættes ved frivillig aftale mellem arbejdsmarkedets parter — arbejdere og arbejdsgivere — uden indblanding udefra. I den borgerlige ideologi kaldes forhandlings- og aktionsretten i højstemte vendinger for „fundamentale demokratiske frihedsrettigheder“. Men ligesom ved alle andre såkaldte „frihedsrettigheder“ i det borgerlige samfund er det i situationer, hvor det reelle indhold i disse rettigheder skal stå deres prøve, begrænsningerne og indskrænkningerne i udøvelsen af rettighederne, der viser sig.

Således er det også hensigten med forligsmandsinstitutionen at knægte aktions- eller strejkeretten. Vi stiller forslag om forligsmandsinstitutionens ophævelse, for at forhandlings- og aktionsretten kan få et reelt indhold og komme til fri udfoldelse.

Fra statsmagtens side har man bygget en myte op omkring forligsmandsinstitutionen som „uvildig“ mæglingsinstans. Men institutionens reelle formål er, at statsmagten via dette organ kan forhindre en

udøvelse af aktionsretten. Dette formål er blevet klarere med de ændringer, loven har undergået, siden den første gang blev vedtaget i 1910.

Oprindeligt havde forligsmanden ikke andre beføjelser end at gribe ind i forhandlingerne og søge at bringe parterne til enighed, eventuelt ved at stille et mæglingsforslag. Hermed var der åbnet vej for statsmagtens indflydelse på fastsættelsen af arbejdsforholdene. Det var kun en spæd begyndelse, men dog et instrument, som kunne udbygges efter behov. At statsmagten har forstået at udnytte denne mulighed, afslører en gennemgang af de skærpselser, loven har undergået i tidens løb. Senere udvidedes forligsmandens beføjelser til også at kunne udstede regulære strejkeforbud, hvis overtrædelse kan straffes med bøde eller hæfte indtil 3 måneder. Udviklingen af afstemningsreglerne i loven viser samme tendens. Gennem skærpselse af disse regler er det blevet sværere og sværere at forkaste et mæglingsforslag. Efter den sidste ændring i loven af 1971 er det blevet praktisk talt umuligt. Kravet til forkastelse er nu lige så strengt som grundlovens regler om forkastelse ved folkeafstemning af en lov vedtaget af folketinget. Samtidig har den sidste lovændring gjort det tydeligere, at loven ensidigt er rettet mod arbejderne. De særlige afstemningsregler gælder nemlig kun for arbejderne.

Det er typisk, at skærpselserne af loven altid er kommet som svar på en arbejdskonflikt, hvor det har vist sig at lovens regler ikke har været skrappe nok til at forhindre strejker.